

**STARODRUKI
W ZBIORACH DZIAŁU WETERYNARII**

MUZEUM ROLNICTWA
IM. KS. KRZYSZTOFA KŁUKA W CIECHANOWCU
INSTYTUCJA KULTURY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego
pochodzących z
funduszu
promocji kultury.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

W 2023 roku Muzeum Rolnictwa im.
ks. Krzysztofa Kluka otrzymało w darze od Polskiego
Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych zbiór 114
starodruków oraz jeden rękopis.

W 2025 roku Minister Kultury i Dziedzictwa
Narodowego przyznał środki w wysokości 50 000 zł na
konserwację wybranych sześciu starodruków z tego
zbioru.

O wyborze konkretnych woluminów zdecydował
przede wszystkim ich zły stan zachowania oraz
wyjątkowa wartość historyczna.

Poniżej przedstawiamy najcenniejsze dzieła, które w 2025 roku zostały objęte pracami konserwatorskimi dzięki dofinansowaniu **Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**. To publikacje, które kształtowały rozwój nauki, a dziś stanowią wyjątkowe dziedzictwo intelektualne.

Cours de hippiatricque, ou traité complet de la médecine des chevaux, wyd. 1772 r.

Autor: *Philippe Étienne Lafosse (1740–1820)*

To wielotomowe dzieło jest jednym z najwcześniejszych podręczników medycyny weterynaryjnej poświęconych wyłącznie koniom. Lafosse omawia w nim choroby, diagnostykę, techniki leczenia i profilaktykę — zarówno naukową, jak i praktyczną, stosowaną w XVIII-wiecznych stadninach Europy.

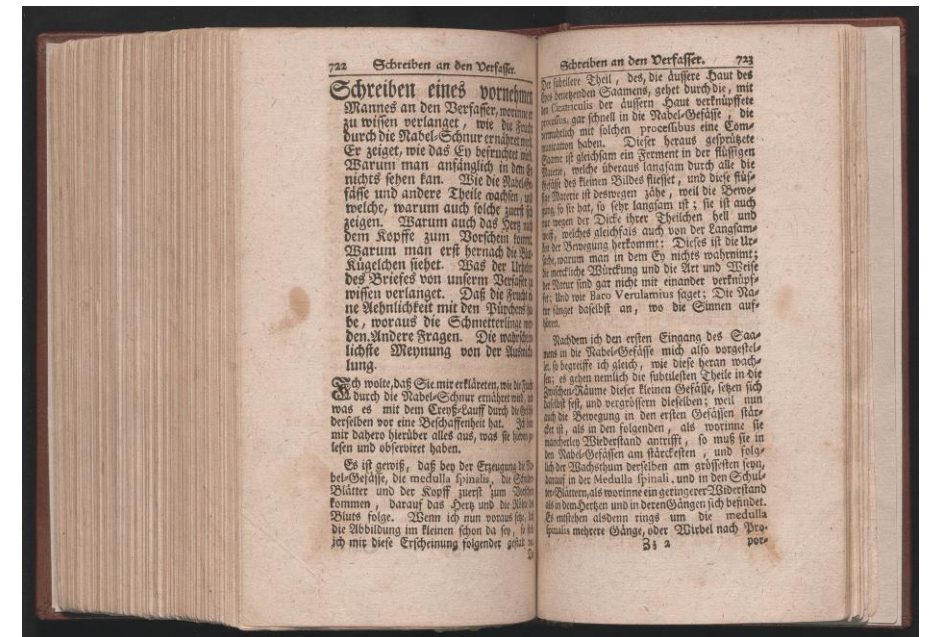
Lafosse był pionierem weterynarii i jednym z pierwszych lekarzy, którzy traktowali zwierzę nie jako narzędzie pracy, lecz pacjenta wymagającego troski i obserwacji.

Historie von der Erzeugung der Menschen und Thiere, *wyd. 1739 rok*

Autor: *Antonio Vallisneri (1661–1730)*

To fascynujące dzieło opisuje początki życia, rozwój zarodków i budowę organizmów — jeszcze zanim nauka знаła genetykę czy biologię komórki. Vallisneri był naukowcem opartym na dowodach: obserwował, eksperymentował i kwestionował przesady. W świecie, gdzie nauka ścierała się jeszcze z tradycją i religią, jego prace były przełomem.

Thesaurus Imaginum Piscium Testaceorum, wyd. 1711 rok
Autor: Georg Eberhard Rumphius (1627–1702)

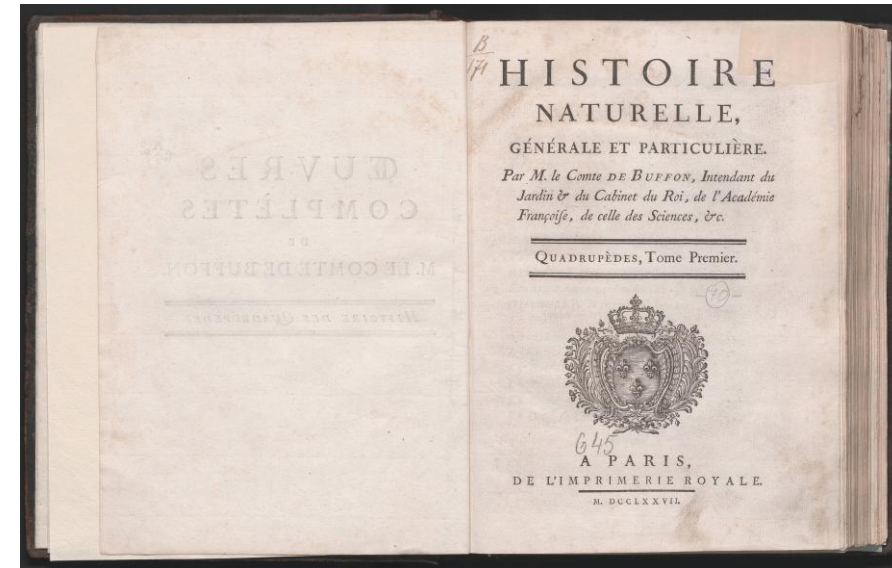
To monumentalne dzieło ikonograficzne ukazujące ryby, skorupiaki i muszle, zebrane podczas badań na terenach dzisiejszej Indonezji. Rumphius — oślepy jeszcze w trakcie pracy nad książką — kontynuował dzieło, dyktując opisy i prosząc o wykonanie rysunków.

To nie tylko publikacja naukowa — to opowieść o pasji, determinacji i umiłowaniu piękna natury.

Histoire naturelle. Quadrupèdes. Tome premier, wyd. 1777 rok
Autor: *Georges-Louis Leclerc de Buffon (1707–1788)*

Buffon stworzył jedną z najważniejszych encyklopedii przyrodniczych w historii. Opisał w niej życie zwierząt, ich zachowania, budowę ciała i środowiska występowania. Choć nie znał jeszcze teorii ewolucji Darwina — jego przemyślenia ją zapowiadały. To książka, z której uczono się rozumieć świat.

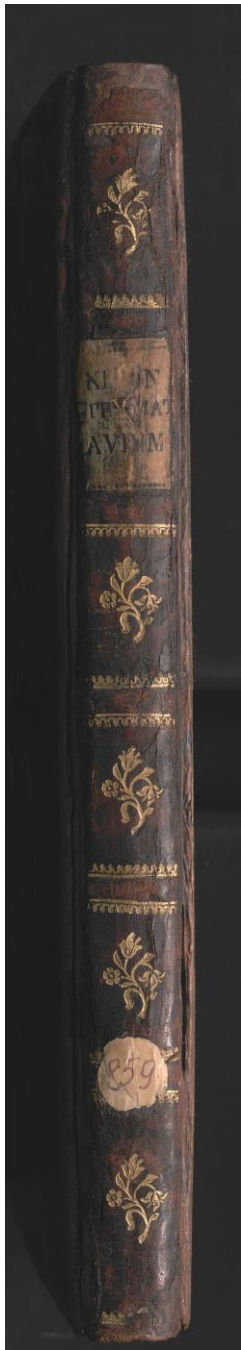
Stemmata avium. Quadraginta tabulis aeneis ornata

wyd. 1759 rok

Autor: *Jacob Theodor Klein (1685–1759)*

To pięknie ilustrowane opracowanie poświęcone ptakom — z czasów, gdy zoologia dopiero tworzyła swoje podstawy. Klein, miłośnik nauki i dyplomata działający w Gdańsku, był jednym z twórców nowoczesnej systematyki przyrodniczej, zanim ujednoczył ją Karol Linneusz.

To książka, która łączy naukę, sztukę i dokumentację świata przyrody.

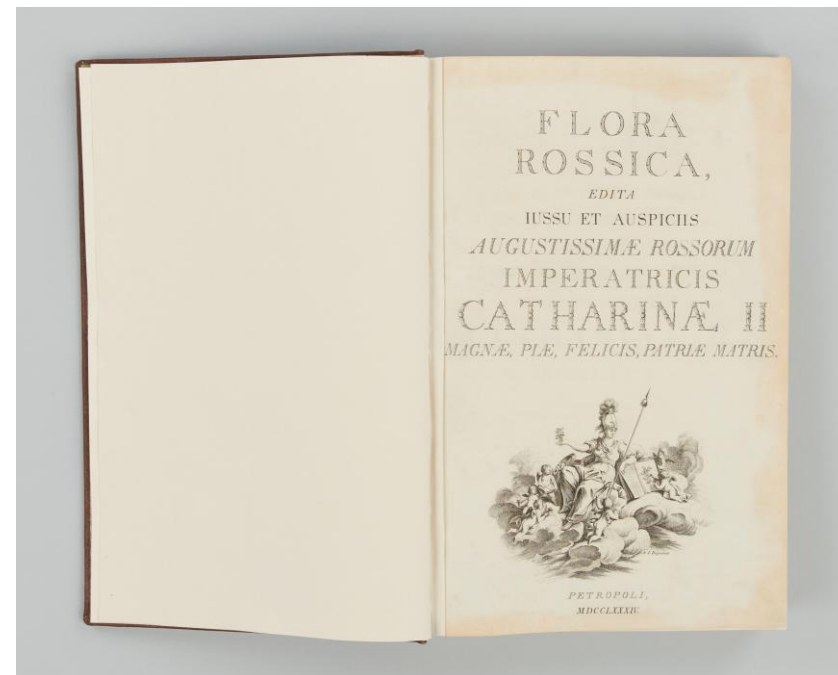

Flora Rossica, wyd. 1784-1788 rok

Autor: Peter Simon von Pallas (1741–1811)

To jedno z najpiękniejszych dzieł botanicznych XVIII wieku, dokumentujące roślinność terenów Imperium Rosyjskiego — od Europy po stepy Azji. Bogato ilustrowana publikacja przedstawia rośliny, ich zastosowania oraz środowisko, w którym występują.

Pallas był świetnym obserwatorem natury, badaczem i podróżnikiem. Jego prace wpłynęły na rozwój botaniki, zoologii i geografii.

Dlaczego te
książki są
ważne?

- Zawierają **pierwsze naukowe opisy przyrody**.
- Pokazują, jak dawne pokolenia **rozumiały zdrowie, naturę i świat żywy**.
- Są źródłem **ikonografii, języka nauki i systematyki**.
- Łączą **historię nauki, sztukę drukarską i tradycję edukacji**.

Dzięki pracom konserwatorskim będą mogły nadal inspirować — nie tylko ekspertów, lecz każdego, kto zechce spojrzeć w przeszłość zapisanej wiedzy.